

Καὶ τοιαύτη μὲν τις ἡ ἀγωγή τῶν νέων μέχρι τοῦ εἰκοστοῦ ἔτους. Ἐπὶ δὲ τοῦ ἔτους τούτου οἱ προκριθέντες ἔχουσι μείζους τῶν ἄλλων τιμὰς καὶ τυγχάνουσιν εὐρυτέρας παιδείας μέχρι τοῦ τριακοστοῦ ἔτους. Τὸ ἐντεῦθεν οἱ ἐπιδειξάμενοι ἤδη ὑπεροχὴν καὶ μείζονα διανοητικὴν δύναμιν ἀσχολοῦνται πέντε ἔτη περὶ τὴν διαλεκτικὴν. Μετὰ ταῦτα ἀναλαμβάνουσι τὰς περὶ τὸν πόλεμον ἀρχὰς καὶ ὑπηρετοῦσι τῇ πολιτείᾳ μέχρι τοῦ πενηκοστοῦ τῆς ἡλικίας ἔτους. Οἱ δὲ διασωθέντες τούτων καὶ ἐν ἔργοις τε καὶ ἐπιστήμας ἀριστεύσαντες ὀφείλουσιν ὅπως ἔλθωσιν εἰς τὸ τέλος τῆς παιδείας καὶ ἀποβλέψωσιν εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ἐκείνην παραδείγματι

τὸ γεωργεῖν καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἔργα ἐπιτηδεύειν. Καλλίστῳ δὲ μύθῳ καὶ ποιητικῇ εἰκόνι χρώμενος ὁ φιλόσοφος λέγει ὅτι τοῖς μὲν ἱκανοῖς ἀρχεῖν ὁ θεὸς συνέμειξε χρυσόν, διὸ καὶ εἶναι τιμιώτατοι, τοῖς δ' ἐπικούροις ἀργυρον, τοῖς δὲ γεωργοῖς καὶ ἄλλοις δημιουργοῖς σίδηρον καὶ χαλκόν. Ἐπειδὴ ὅμως ἐνίοτε ἐκ χρυσοῦ πατρὸς δύναται νὰ γεννηθῇ ἀργυροῦς ἔκγονος καὶ τἀνάπαλιν ἐξ ἀργυροῦ χαλκοῦς καὶ τἄλλα πάντα ὡσαύτως ἐξ ἀλλήλων, διὰ τοῦτο πρώτη καὶ σπουδαιότατη φροντίς τῶν ἀρχόντων ὀφείλει νὰ ᾖ, ὅπως ἐκάστῳ τῶν πολιτῶν ἀπονέμωσιν ἐν τῇ πολιτείᾳ θέσιν πρὸς τὴν φύσιν αὐτοῦ ἀνάλογον καὶ ἐπ' ἐκεῖνο τὸ ἔργον τρέπωσιν, εἰς ὃ φαίνεται γεννηθεὶς κατάλληλος. Τούτου ἀμεληθέντος ἡ πολιτεία ἀρδην ἀνατρέπεται (Πολ. β, 414 B — 415 D πβλ. 4, 423 C D).

ζρώμενοι κατακοσμιῶσιν ἑαυτοὺς καὶ τὴν πόλιν, ἧς κατὰ τάξιν καταστάντες ἄρχοντες ἢ φροντίσωσιν ὅπως καὶ ἄλλους παιδεύωσι καλοὺς τῆς πόλεως φύλακας, μέχρι αὖ ἀποθανόντες ἔλθωσιν εἰς τὰς νήσους τῶν μακάρων ¹⁾).

Αὐταὶ εἶπιν αἱ τὴν τελείαν πολιτείαν διέπουσαι γενικώταται διατάξεις. Τὸν δὲ περὶ τὰ κατ' ἕκαστον ἀκριβῆ λόγον ὑπολαμβάνει ὁ Πλάτων περὶ τὸν, διότι ἐν μὲν τῇ εὖ πολιτευομένῃ πόλει οἱ τὴν ὀρθὴν παιδείαν κεκτημένοι ἄρχοντες ἡδύως ἢ διδάσκει καὶ εὖρωσιν ὅσα πρέπει νὰ νομοθετηθῶσιν, ἐν δὲ τῇ κακῶς πολιτευομένῃ πάντες οἱ νόμοι ἀποβαίνουσιν ἀνωφελεῖς ²⁾. Ἀλλὰ νῦν ἐρωτᾶται: δύνανται οἱ τοιοῦτοι θεσμοί, οἳ ἐν τοῖς πρόσθεν διετυπώθησαν, νὰ θεωρηθῶσιν ἀγαθοὶ καὶ δὴ καὶ δυνάμενοι νὰ καταστήσωσι τὴν πόλιν εὐδαίμονα; Πρὸς διασάφησιν τοῦ προκειμένου ζητήματος πρέπει κατὰ τὸν φιλόσοφον νὰ ἔχωμεν τοῦτο διὰ μνήμης, ὅτι μέγιστον κακὸν τῇ πόλει εἶναι ἐκεῖνο, ὅπερ διασπᾷ καὶ ποιεῖ αὐτὴν πολλὰς ἀντὶ μιᾶς, μέγιστον δ' ἀγαθὸν ἐκεῖνο, ὅπερ συνδεῖ τὴν πόλιν καὶ ποιεῖ αὐτὴν μίαν. Ἀλλὰ τὴν πόλιν φανερὸν ὅτι πλεῖστον συνδεῖ ἢ ἡδονῆς καὶ λύ-

¹⁾ Πολ. 7, 537 B κέξ. Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσι καὶ περὶ τῶν ἱκανῶν τὰς φύσεις γυναικῶν.

²⁾ Πολ. 4, 423 E, 425 D, 427 A.

πης κοινωνία, ὅταν πάντες οἱ πολῖται τῶν αὐτῶν
 γιγνομένων καὶ ἀπολλυμένων παραπλησίως χαίρωσι
 καὶ λυπῶνται, τοῦναντίον δὲ ἢ τῶν τοιούτων ιδίως
 διαλύει τὴν πόλιν, ὅταν ἄλλοι μὲν περιαλγεῖς ἄλ-
 λοι δὲ περιχαρεῖς γίνωνται ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς παθήμασι
 τῆς πόλεως καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει. Ἡ δ' οὕτως ἐξαι-
 ρομένη ὁμοιοπάθεια δύναται τότε μόνον νὰ ὑπάρχη,
 ὅταν οἱ πολῖται μὴ φθέγγωνται τὸ ἐμὸν καὶ τὸ οὐκ
 ἐμὸν ἀλλὰ πάντα ὑπολαμβάνωσι πᾶσι κοινὰ καὶ
 ἑνὸς ἀλγοῦντος συναλγῆ ἑνὸς δὲ χαίροντος συνή-
 δηται πᾶσα ἡ πόλις. Ἐν τῇ τοιαύτῃ πόλει οἱ μὲν
 πολῖται θεωροῦσι καὶ προσαγορεύουσι τοὺς ἄρχον-
 τας οὐχὶ δεσπότας ἀλλὰ σωτῆρας καὶ ἐπικούρους,
 οἱ δ' ἄρχοντες ὑπολαμβάνουσι καὶ καλοῦσι τοὺς
 πολίτας οὐχὶ δούλους ἀλλὰ μισθοδότας καὶ τρο-
 φέας, τέλος δ' οἱ ἄρχοντες νομίζουσιν ἀλλήλους
 οὐχὶ ἀπλῶς συνάρχοντας ἀλλὰ συμφύλακας. Ὄταν
 λοιπὸν οἱ πολῖται μηδὲν (πλὴν τοῦ σώματος) ἴδιον
 ἀλλὰ πάντα κοινὰ ἔχωσι καὶ διὰ μεγάλης ἀγάπης
 πρὸς ἀλλήλους συνδέωνται, φανερὸν ὅτι αἱ δίκαι
 καὶ αἱ διὰ ποικίλας αἰτίας νῦν συμβαίνουσαι κατη-
 γορίαι ὅλως θὰ ἐκλίπωσιν ἄλλως τε καὶ διότι ἡ
 πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους καὶ φύλακας αἰδῶς καὶ τὸ
 δέος θὰ συνέχωσιν ἕκαστον ἐν τῷ καθήκοντι· τότε
 οἱ πολῖται τῶν νῦν ὑπαρχόντων κακῶν, τῆς κολα-
 κείας καὶ ἀπορίας καὶ τῶν τοιούτων, ἀπηλλαγμένοι
 θὰ διάγωσι βίον μακαριστὸν καὶ θὰ ἀποτελῶσιν

οίονει μέλη τοῦ ἐνὸς τῆς πολιτείας σώματος ¹⁾. Τούτων οὕτως ἐχόντων φανερόν ὅτι οἱ ἐν τοῖς πρόσθεν διατυπωθέντες θεσμοί, ἅτε τὴν κοινὴν κτῆσιν καὶ ὁμοιοπάθειαν εἰσάγοντες, εἶναι ἄριστοι καὶ καθιστᾶσι τὴν πολιτείαν εὐδαίμονα. Τοιαύτη ἀρίστη πολιτεία προβάλλεται πρότυπον, ὃ πρέπει νὰ ἔχη πρὸ ὀφθαλμῶν καὶ πρὸς αὐτὸ προθυμῆται νὰ ἀφομοιωταί πᾶσα ἀνθρώπων πολιτεία. Εἰ δὲ αἱ ὑφ' ἑστῶσαι πολιτεῖαι ἀφίστανται τῆς ἀποτετελεσμένης ἐκείνης καὶ θείας πολιτείας, αἰτία τούτου εἶναι ὅτι δὲν συμπιπτουσιν εἰς ταῦτὸ πολιτικὴ δύναμις καὶ φιλοσοφία. Κατὰ τὸν θεῖον δηλαδή φιλόσοφον δὲν ὑπάρχει τῶν κακῶν παῦλα ταῖς πόλεσι καὶ τῷ ἀνθρωπίνῳ γένει καθόλου οὐδὲ δύναται νὰ ἴδῃ πρότερον τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἢ διατυπωθεῖσα ὑψηλὴ καὶ θεία καὶ εἰς εὐδαιμονίαν εὐθὺς ἄγουσα πολιτεία, πρὶν ἢτοι οἱ φιλόσοφοι βασιλεύσωσιν ἢ οἱ βασιλεῖς καὶ δυνάσται γνησίως καὶ ἰκανῶς φιλοσοφήσωσι ²⁾. Φιλόσοφοι δέ, οἳοι πρέπει νὰ ᾧσιν οἱ ἄρχοντες, καλοῦνται οἱ τῆς ἀληθοῦς τῶν ὄντων οὐσίας φιλοθεάμονες, οἱ τὸ ὄντως ὄν δηλονότι ζητοῦντες καὶ αὐτὴν τῶν ὄντων τὴν οὐσίαν διὰ τῆς ψυχῆς θεώμενοι καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἀείποτε ἐστραμμένοι ἐπὶ τὸ αἰώνιον καὶ ἀναλλοίωτον καὶ ἀεὶ κατὰ ταῦτα

¹⁾ Πολ. 4, 462 κέξ.

²⁾ 5, 473 D. E.

ὡσαύτως ἔχον. Οἱ τοιοῦτοι εἶναι ἐξ ἀνάγκης φίλοι
 τῆς ἀληθείας· διότι οὐδὲν ὑπάρχει οἰκειότερον τῆ
 σοφία τῆς ἀληθείας. Καὶ ἀληθῶς ὁ τῶ ὄντι φιλο-
 μαθῆς μισεῖ τὸ ψεῦδος, στέργει δὲ τὴν ἀλήθειαν.
 Ἄλλὰ μὴν καὶ σώφρονές εἰσιν οἱ τοιοῦτοι καὶ ἦκι-
 στα φιλοχρήματοι, διότι περὶ τὰ μαθήματα καὶ τὴν
 σοφίαν ἀσχολούμενοι τὴν ἡδονὴν τῆς ψυχῆς ἐπιδι-
 ῶκουσι τὰς δὲ διὰ τοῦ σώματος ἡδονὰς καταλεί-
 πουσιν. Ἐπειδὴ δὲ προσέτι διάνοιαν μεγαλοπρεπῆ
 ἔχοντες πάντα χρόνον καὶ πᾶσαν οὐσίαν θεωροῦσι
 καὶ πᾶν θεῖον καὶ ἀνθρώπινον σκοποῦσι, διὰ τοῦτο
 δὲν νομίζουσι μέγα τι τὸν ἀνθρώπινον βίον· διὸ
 καὶ τὸν θάνατον δὲν ὑπολαμβάνουσι δεινὸν οὐδὲ
 δειλῆς καὶ ἀνελευθέρου φύσεως μετέχουσιν, ἀλλὰ
 τοῦναντίον εἰσὶ μεγαλόψυχοι καὶ ἀνδρεῖοι. Ἄλλ' οἱ
 κόσμιοι καὶ σώφρονες καὶ μεγαλόψυχοι καὶ ἀνδρεῖοι
 οὐδέποτε εἶναι ἄδικοι· οἱ ἀληθῶς ἄρα φιλόσοφοι
 εἶναι καὶ δίκαιοι. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ εὐμαθεῖς καὶ
 μνημονικοὶ εἰσιν οἱ τοιοῦτοι, διότι οἱ δυσμαθεῖς
 καὶ ἐπιλήσμονες δὲν δύνανται νὰ ᾧσι φιλόσοφοι.
 Ἐπειδὴ δὲ τέλος πρὸς τὴν ἀλήθειαν συγγενῆς εἶναι
 ἢ συμμετρία, εὐδηλον ὅτι οἱ περὶ ἐκείνην ἀδιαλεί-
 πτως ἀσχολούμενοι φιλόσοφοι ὑπάρχουσιν ἔμμετροι
 καὶ εὐχάριτες. Τοιαύτας λοιπὸν καὶ τοσαύτας ἔχον-
 τες οἱ φιλόσοφοι ἀρετὰς τυγχάνουσι προφανῶς ὄν-
 τες καταλληλότατοι εἰς τὴν τῆς πολιτείας διοίκη-

σιν ¹⁾, ἄλλως τε καὶ διότι θεώμενοι καὶ ὁρῶντες τὰ κατὰ ταῦτὰ ἀεὶ ἔχοντα ταῦτα μιμουῦνται καὶ εἶναι λίαν εὐλογον ὅτι τὴν πολιτείαν θὰ ἑυθμίσωσι πρὸς τὸ αἰώνιον πρότυπον τῆς σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης καὶ πάσης καθόλου ἀρετῆς. Ἀλλὰ μὴν ὅταν οἱ φιλόσοφοι ἄρχωσιν, ἡ πόλις οἰκεῖται ἀστασίαστος, διότι οὗτοι τὸ βᾶρος τῆς διοικήσεως ὑπὲρ τῆς πολιτείας ἀναλαμβάνοντες οὐδαμῶς εἰσι φίλαρχοι ²⁾. τοῦναντίον δὲ ὅταν ἄλλοι ἄρχωσι καὶ ἡ ἀρχὴ καταστῆ περιμάχητος, τότε στάσεις γίνονται καὶ ὁ οἰκεῖος πόλεμος ἀπόλλυσι τοὺς ἄρχοντας καὶ τὴν ἄλλην πόλιν ³⁾. Αἴτιον δέ, δι' ὃ οἱ φιλόσοφοι νομίζονται συνήθως ἀκατάλληλοι εἰς τὴν τῆς πολιτείας διοίκησιν, εἶναι τοῦτο, ὅτι τὸ πλῆθος ψέγει ἐκείνους οἵτινες ταῖς τοῦ ὄχλου ἐπιθυμίαις ἤκιστα χαριζόμενοι ἀποβλέπουσι μόνον εἰς τὴν ἀληθῆ τῆς πολιτείας ὠφέλειαν καὶ σωτηρίαν· τοιοῦτοι δὲ τῆς πολιτείας φροντισταὶ εἰσι κυρίως οἱ φιλόσοφοι. Ἐπειτα εἰς τὴν περὶ τῶν φιλοσόφων δυσμενῆ κρίσιν συντελεῖ

¹⁾ Πολ. 6, 484 - 487 A.

²⁾ Ὅντως δὲ οἱ ὡς ἀληθῶς φιλόσοφοι καταφρονοῦσι τῶν νῦν τιμῶν καὶ νομίζουσιν αὐτὰς ἀνελευθέρους καὶ οὐδενὸς ἀξίας, τὸ δ' ὀρθὸν καὶ τὰς ἀπὸ τούτου τιμὰς περὶ πλείστου ποιούμενοι καὶ τῇ δικαίῳ ὑπηρετοῦντες καὶ τοῦτο ἀξιάζοντες κατακοσμοῦσι τὴν ἑαυτῶν πόλιν (7, 540 D. E.).

³⁾ 7, 520 C - 521 B.

τὸ ὅτι οὗτοι δὲν κολακεύουσι τὸ πλῆθος καὶ ἀπαξιοῦσι νὰ ἐπαιτήσωσι τὴν ἀρχήν, καθ' ὃν ἀκριβῶς τρόπον καὶ οἱ κυβερνηταὶ δὲν ἰκετεύουσι τοὺς ναύτας, ὅπως ἄρξωσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἰατροὶ δὲν ἔρχονται εἰς τὰς θύρας τῶν ἀσθενῶν ἀλλὰ τοῦναντίον οὗτοι εἰς τὰς ἐκείνων. Τελευταῖον δέ τοῦτο προσκείσθω, ὅτι οἱ τῶ ὄντι φιλόσοφοι διαβάλλονται ὑπὸ τοῦ ἀφιλοσοφήτου πλήθους ἕνεκα ἐκείνων, οἵτινες ὀνομάζονται μὲν φιλόσοφοι δὲν εἶναι ὅμως κατ' ἀλήθειαν τοιοῦτοι. Ἄλλ' ἐν τῇ ἀγαθῇ πολιτείᾳ πρέπει οἱ ἀληθινοὶ φιλόσοφοι νὰ τιμῶνται καὶ προσηκόντως θεραπεύηται ἡ φιλοσοφία. Διὸ καὶ ἀπαιτεῖ ὁ Πλάτων ἐν τῇ θείᾳ πολιτείᾳ, ὅπως οἱ φύλακες κατὰ τὴν καθεστηκυῖαν κυρίως ἡλικίαν, ὅταν λήγῃ ἡ ῥώμη καὶ καταλείπωνται αἱ πολιτικαὶ καὶ στρατιωτικαὶ ἀσχολίαι, σπουδάζωσιν ὀλοψύχως περὶ τὴν φιλοσοφίαν, δι' ἧς τὸν τε λοιπὸν βίον εὐδαίμονες θὰ διαγάγωσι καὶ μετὰ θάνατον μοίρας ἀνταξίας τῆς ἀρετῆς θὰ τύχωσιν ¹⁾).

Τοιαύτη τις εἶναι ἐν συντομίᾳ ἡ θεία τοῦ Πλάτωνος πολιτεία, πρὸς ἧς τὴν συγκρότησιν τὰ κύρια καὶ σπουδαιότατα στοιχεῖα παρέσχεν ἡ ἀριστοκρατικὴ τῶν Σπαρτιατῶν πολιτεία μετὰ τῶν περὶ μουσικῆς καὶ μαθηματικῶν Πυθαγορείων διδασμάτων ²⁾).

¹⁾ Πολ, 6, 498 B G. πβλ. 7, 540 A κέξ.

²⁾ Ἡ πολιτεία τοῦ Πλάτωνος ἔτυχεν ἀνέκαθεν πολλῶν

Ἡ πολιτεία αὕτη, ἣτις πρόκειται ἔντεχνον καὶ θαυμαστὸν μνημεῖον τῆς μεγαλοφυΐας τοῦ φιλοσόφου, εἶναι μὲν ἰδεώδης ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀπραγματοποίητος¹⁾.

Ἀλλὰ παρὰ ταύτην δὴ τὴν ἀριστοκρατικὴν καὶ ὀρθὴν πολιτείαν ἔχομεν ἡμαρτημένας τινὰς πολιτείας, ὧν τὸ περιεχόμενον (ἐν τῇ Πολιτείᾳ) διάγραμμα δὲν ἀνταποκρίνεται πρὸς τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν ἀλλ' εἶναι ἀπλῆ τις ἐκ τῶν προτέρων γινομένη ἀνέλιξις τῆς τελείας πολιτείας. Οὕτω λοιπὸν ἐκ τῆς ἀριστοκρατίας γίνεται κατὰ πρῶτον λόγον ἢ τιμοκρατία ἢ τιμαρχία²⁾· διότι κατὰ μοιραῖόν τινα νόμον, ἐτῶν ἱκανῶν διαγενομένων, οἱ ἄρχοντες σφραλλόμενοι ἐν τῷ συνοικισμῷ νυμφῶν καὶ νυμφίων ποιοῦσιν, ὅπως οἱ ἔκγονοι ὧσιν ἐνδεέστεροι τῶν πατέρων, ὅποτε οἱ τῆς ἀγαθῆς πολιτείας θεσμοὶ κατὰ μικρὸν παραμεινὲν ἐπικριτῶν πλειόνων δὲ θαυμαστῶν καὶ ἐγκωμιασμῶν. Περὶ τῆς ἀξίας καὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς πολλαὶ ὑπὸ πολλῶν καὶ σοφῶν ἀνδρῶν ἔχουσι προενεχθῆ γινῶμαι, ὧν ἡ ἔκθεσις καὶ βάσανος δύναται νὰ ἀποτελέσῃ κάλλιστον ἰδιαιτέρας μονογραφίας ὑποκείμενον.

1) Ὅτι τοιαύτην ἐθεώρει αὐτὴν ὁ Πλάτων δεικνύουσιν ἄλλα τε καὶ τὰ ἐν Πολ. 6, 502 C λεγόμενα. «Νῦν δὴ, ὡς ἔοικε, συμβαίνει ἡμῖν περὶ τῆς νομοθεσίας ἄριστα μὲν εἶναι ἃ λέγομεν, εἰ γένοιτο, χαλεπὰ δὲ γενέσθαι οὐ μόντοι ἀδύνατά γε».

2) Τοιαύτη ἦν κατὰ τὸν φιλόσοφον ἡ Κρητικὴ καὶ Λακωνικὴ πολιτεία.

λοῦνται καὶ τὰ ἦθη τῶν πολιτῶν διαφθείρονται, κατ' ἀκολουθίαν δὲ ἡ ἀρίστη πολιτεία μεταπίπτει εἰς τιμοκρατίαν ¹⁾. Ὁ κατὰ ταύτην τὴν πολιτείαν ἀνὴρ εἶναι ἀυθαδέστερος καὶ ὑπαμουσότερος, τῶν μὲν δούλων οὐχὶ καταφρονητῆς τοῖς δ' ἐλευθέροις ἡμερος τῶν δ' ἀρχόντων σφόδρα ὑπήκοος, φίλαρχος καὶ φιλότιμος, οὐχὶ ἀπὸ τοῦ λέγειν καὶ τῶν τοιούτων ἀξιῶν γὰρ ἀρχὴ ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἔργων τῶν πολεμικῶν καὶ τῶν περὶ τὰ πολεμικά, φιλογυμναστῆς τις ὢν καὶ φιλόθιρος· καὶ τῶν χρημάτων ὁ τοιοῦτος, νέος ὢν, καταφρονεῖ, ἀλλ' ὅσῳ πρεσβύτερος γίνεται τοσοῦτω μᾶλλον φιλεῖ αὐτὰ διὰ τοῦτο, ὅτι καὶ μετέχει τῆς τοῦ φιλοχρημάτου φύσεως καὶ ἀπολειπόμενος τοῦ ἀρίστου φύλακος δὲν εἶναι εἰλικρινῆς πρὸς ἀρετήν. Γίνεται δὲ συνήθως ὁ τιμοκρατικὸς νεανίας ἐκ πατρὸς ἀγαθοῦ, ὅστις οἰκῶν ἐν πόλει οὐκ εὖ πολιτευομένη φεύγει τὰς τιμὰς καὶ ἀρχὰς καὶ δίκας καὶ πᾶσαν ἄλλην πολυπραγμιόσυνην, ὅπως μὴ ἔχη πράγματα. Καὶ βλέπει μὲν ὁ τοιοῦτος νεανίας τὸν πατέρα ἀρδοντα καὶ αὐξάνοντα τῆς ψυχῆς τὸ λογιστικὸν ἀλλ' ἅμα ὁρᾷ ἄλλους θεραπεύοντας τὸ ἐπιθυμητικὸν καὶ τὸ θυμοειδὲς πρὸς δ' ἔτι ἀκούει ὅτι οἱ

¹⁾ Οὕτως ἐκάλεσεν ὁ Πλάτων τὴν πολιτείαν, ἐν ἣ κρατοῦσιν αἱ φιλονικίαι καὶ φιλοτιμίαι. Τῆς τοιαύτης πολιτείας τὴν ἀρχὴν καὶ φύσιν διεξέρχεται ὁ φιλόσοφος ἐν Πολ. 8, 545 B - 548 D.

μὲν τὰ ἑαυτῶν πράττοντες καλοῦνται ἡλίθιοι καὶ καταφρονοῦνται, οἱ δὲ πολυπράγμονες τιμῶνται καὶ ἐπαινοῦνται. Ἐκ τούτου καθίσταται φιλόνικος καὶ θυμοειδής, φιλότιμος καὶ ὑψηλόφρων ¹⁾. "Ὅταν δ' ἄγαν ὁ πλοῦτος ἐκτιμηθῇ καὶ ἡ ἀρετὴ καταστῇ ἀτιμότερα αὐτοῦ οἱ δὲ νόμοι παραβιάζονται, ἡ τιμαρχία ἐκτρέπεται εἰς ὀλιγαρχίαν. Τότε οἱ ἄνδρες ἀντὶ φιλονίκων καὶ φιλοτίμων γίνονται φιλοχρηματισταὶ καὶ φιλοχρήματοι καὶ τὸν μὲν πλούσιον ἐπαινοῦσι καὶ θαυμάζουσι, τὸν δὲ πένητα ἀτιμάζουσι. Λοιπὸν τότε τάττεται τίμημα, ὃ οἱ μὴ ἔχοντες δὲν μετέχουσι τῆς πολιτείας. Ἐκ τούτου δ' ὅμως προέρχεται περιφανῶς μέγιστον ἁμάρτημα, ὅτι οἱ ἱκανοὶ μὲν ἀλλὰ πένητες ὄντες ἀποκωλύονται τῆς ἀρχῆς ἐπὶ βλάβῃ τῆς πολιτείας. Προσέτι ἡ τοιαύτη πόλις εἶναι κατ' ἀνάγκην οὐχὶ μία ἀλλὰ δύο, ἡ μὲν τῶν πενήτων ἡ δὲ τῶν πλουσίων, ἃν ἑκατέρωτα ἐπιβουλεύει τῇ ἑτέρω. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ πόλεμον δύνανται οἱ πλούσιοι νὰ ἀναλάβωσι, διότι ἤτοι θὰ προσλάβωσι κατὰ τὸν πόλεμον τὸ πλῆθος ὀπλισμένον, ὅποτε ὅμως θὰ φοβῶνται τοῦτο μᾶλλον τῶν πολεμίων, ἢ μὴ μεταχειριζόμενοι αὐτὸ θὰ ἀποτελέσωσι στρατὸν ὀλίγον καὶ ἀσθενῆ. Πρόσθεσ ὅτι, οἱ πλούσιοι φιλοχρήματοι ὄντες δὲν θὰ ἐθέλωσι νὰ εἰσφέρωσι χρήματα ὑπὲρ τῆς πόλεως. Τέλος δ' ἐν πάσῃ ὀλιγαρχουμένῃ πόλει, ἐν ἣ πάντες

¹⁾ 8, 545 B - 550 C.

που πλὴν τῶν ἀρχόντων εἰσὶ πτωχοί, ὑπάρχουσιν ἀποκεκρυμμένοι πλέπται καὶ βαλαντιοτόμοι καὶ ἱερόσυλοι καὶ πάντων τῶν τοιούτων κακῶν δημιουργοί, οὓς ἐπιμελεία διὰ τῆς βίας κατέχουσιν αἱ ἀρχαί¹⁾. Πρὸς ταύτην τῆς πολιτείας τὴν μορφήν ἀντιστοιχεῖ ὁ φιλοχρήματος καὶ φειδωλὸς ἀνὴρ, ὅστις προῆλθεν ἐν τούτῳ, ὅτι παῖς ὢν εἶδε τὸν πατέρα αὐτοῦ στρατηγῆσαντα ἢ μεγάλην τινὰ ἀρχὴν ἄρξαντα, εἶτα εἰς δικαστήριον ἐμπεσόντα, βλαπτόμενον ὑπὸ συκοφαντῶν, ἢ ἀποθανόντα ἢ ἐκπεσόντα ἢ ἀτιμωθέντα καὶ τὴν οὐσίαν ἅπασαν ἀποβαλόντα. Ἴδὼν δὲ ταῦτα καὶ παθὼν καὶ ἀπολέσας τὰ ὄντα ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ ἐν τῇ ἑαυτοῦ ψυχῇ τὴν φιλοτιμίαν καὶ τὸ θυμοειδὲς καὶ ἐγκαθίζει εἰς αὐτὸν τὸ ἐπιθυμητικὸν καὶ φιλοχρήματον· πρὸς χρηματισμὸν δηλαδὴ τραπόμενος οὐδὲν ἄλλο λογίζεται καὶ σκοπεῖ ἢ ὀπόθεν θὰ αὐξήσῃ τὰ χρήματα καὶ οὐδὲν ἄλλο θαυμάζει καὶ τιμᾷ ἢ τὸν πλοῦτον καὶ τοὺς πλουσίους καὶ φιλοτιμεῖται ἐπ' οὐδὲ ἄλλῳ ἢ ἐπὶ χρημάτων κτήσει. Οὕτω δὴ ταχεῖα ἐπέρχεται ἢ μεταβολὴ ἐκ φιλοτίμου νέου εἰς φιλοχρήματον. Ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ εὐδηλὸν ὅτι οὐδαμῶς ἀφίσταται παντοειδῶν ἀδικιῶν καὶ κακουργιῶν²⁾. Ἡ ὀλιγαχία πάλιν διὰ τὴν πρὸς πλουτισμὸν ἀπληστίαν τῶν ἀρχόντων μεταβάλλεται εἰς δημοκρατίαν κατὰ τοιοῦτόν τινα τρόπον.

1) Πολ. 8, 550 C - 553 A.

2) 553 A - 555 A.

πον. Οἱ ἄρχοντες συγχωροῦσι τοῖς ἀκόλαστοις νέοις
 νὰ ἀναλίσκωσι καὶ ἀποβάλλωσι τὰ ἑαυτῶν, ἵνα ἀγο-
 ράζοντες τὰ ἐκείνοις ἀνήκοντα καὶ εἰσδανείζοντες
 αὐτοὺς γένωνται πλουσιώτεροι καὶ ἐντιμότεροι. Ἐκ
 δὲ τούτου πολλοὶ ἀκόλαστοι καταστάντες πένητες
 καὶ ἄλλοι μὲν χρέα ὀφείλοντες ἄλλοι δὲ ἄτιμοι γε-
 γονότες κάθηνται ἐν τῇ πόλει κεκεντραμένοι καὶ
 ἐξωπλισμένοι, μισοῦντες καὶ ἐπιβουλεύοντες ἐκείνοις,
 οὔτινες ἐκτίσαντο τὰ ἑαυτῶν, πρὸς δ' ἔτι καὶ τοῖς
 ἄλλοις χάριν νεωτερισμοῦ. Οὕτω λοιπὸν ἄρχοντες
 καὶ ἀρχόμενοι οὐδαμῶς τῆς ἀρετῆς ἐπιμελούμενοι
 καταφρονοῦσι πάντοτε καὶ μισοῦσιν ἀλλήλους καὶ
 ἐπὶ τελευτῆς ἀπὸ μικρᾶς προφάσεως μάχονται πρὸς
 ἀλλήλους καὶ στασιάζουσιν. Ὅταν δὲ οἱ πένητες
 νικήσαντες ἄλλους μὲν τῶν πλουσίων ἀποκτείσωσιν
 ἄλλους δ' ἐκβάλλωσι τοῖς δὲ λοιποῖς ἐξ ἴσου μετα-
 δῶσι πολιτείας καὶ ἀρχῶν, τότε καθίσταται ἡ δη-
 μοκρατία, ἐν ἣ ὡς τὸ πολὺ αἱ ἀρχαὶ ἀπὸ κλήρου
 γίνονται. Ἐν τοιαύτῃ πολιτείᾳ ἐλευθερία μεγίστη
 ὑπάρχει καὶ παρρησία καὶ ἐξουσία τοῦ ποιεῖν ὅ,τι
 ἕκαστος βούλεται καὶ ἐπομένως τοῦ κατασκευάζειν
 τὸν ἑαυτοῦ βίον, ὡς ἐκάστῳ ἀρέσκει. Παντοδαποὺς
 δὴ αὕτη ἡ πολιτεία ἐνέχει ἀνθρώπους καὶ εἶναι
 ἡδεῖα καὶ ἀναρχος καὶ ποικίλη, ἰσότητά τινα διανέ-
 μουσα ὁμοίως ἴσοις τε καὶ ἀνίσοις ¹⁾). Ὁ κατὰ ταύ-

¹⁾ Πολ. β, 555 Β - 558 Γ.

την τὴν πολιτείαν ἀνὴρ εἶναι ἀκρατής, διότι υἱὸς
 ὦν φειδωλοῦ καὶ ὀλιγαρχικοῦ καὶ τεθραμμένος
 ἀπαιδευτός καὶ φειδωλῶς καταλαμβάνεται ὑπὸ παν-
 τοδαπῶν καὶ ποικίλων ἡδονῶν. Καὶ ἐκπίπτουσι μὲν
 τινες τῶν ἐπιθυμιῶν τούτων, αἰδοῦς τινος ἐγγενο-
 μένης ἐν τῇ τοῦ νέου ψυχῇ, ἀλλ' ὕστερον ἐπανέρ-
 χονται ἐπὶ τὴν τοῦ νέου ψυχὴν κενὴν οὐ-
 σαν μαθημάτων καὶ ἐπιτηδευμάτων καλῶν καὶ λό-
 γων ἀληθῶν, οἳ δὴ ὑπάρχουσιν ἄριστοι φροῦροὶ
 καὶ φύλακες ἐν διανοίαις ἀνδρῶν θεοφιλῶν. Ὁ
 τοιοῦτος νέος καταναλίσκει καὶ χρήματα καὶ πόνους
 εἰς ἀνωφελεῖς καὶ κακὰς ἡδονὰς καὶ ὑπολαμβάνει
 τὴν αἰδῶ ἡλιθιότητα, τὴν σωφροσύνην ἀνανδρίαν,
 τὴν μετριότητα καὶ κοσμίαν δαπάνην ἀγροικίαν καὶ
 ἀνελευθερίαν· καλεῖ δὲ τὴν ὕβριν εὐπαιδευσίαν, τὴν
 ἀναρχίαν ἐλευθερίαν, τὴν ἀσωτείαν μεγαλοπρέπειαν,
 τὴν ἀναίδειαν ἀνδρείαν. Διάγει τὸν χρόνον χαρι-
 ζόμενος τῇ προσπιπτούσῃ ἐπιθυμίᾳ τοτὲ μὲν με-
 θύων καὶ καταυλούμενος, αὐθις δὲ ὑδροποτῶν καὶ
 κατισχναινόμενος, τοτὲ δὲ γυμναζόμενος, ἐνίοτε δὲ
 ἀργῶν καὶ πάντων ἀμελῶν, τοτὲ δ' ὡς ἐν φιλοσο-
 φίᾳ διατρίβων· καὶ πολλάκις μὲν πολιτεύεται καὶ
 ἀναπηδῶν ὅτι ἂν τύχη λέγει καὶ πράττει, ἐνίοτε
 δὲ πάλιν καθίσταται ζηλωτῆς καὶ μιμητῆς τῶν πο-
 λεμικῶν καὶ χρηματιστικῶν καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν οὐ-
 δεμία τάξις οὐδὲ ἀνάγκη ὑπάρχει τῷ βίῳ αὐτοῦ,
 ἀλλ' ἡδὺν καὶ μακάριον καὶ ἐλευθέριον καλῶν τὸν

βίον τούτον χρῆται αὐτῷ διὰ παντός. Ὁ τοιοῦτος ἄρα ἀνὴρ, ὁ ὡς δημοκρατικός ὀρθῶς προσαγορευόμενος, εἶναι, ὥσπερ καὶ ἡ δημοκρατουμένη πόλις, παντοδαπὸς καὶ ποικίλος καὶ πλείστων ἠθῶν μεστὸς ¹⁾. Ἀλλ' ἡ ἀπλησία τῆς ἐλευθερίας, ἣν ἡ δημοκρατία ὀρίζειται μέγα ἀγαθόν, καὶ ἡ τῶν ἄλλων ἀμέλεια μεθίστησι ταύτην τὴν πολιτείαν καὶ παρασκευάζει τὴν τυραννίδα. Διότι, ὥσπερ πᾶσα ὑπερβολὴ ἄγει εἰς τὸ ἐναντίον, οὕτω καὶ ἡ ἀκροτάτη ἐλευθερία φέρει εἰς πλείστην καὶ ἀγριωτάτην δουλείαν καὶ ἰδιώτην καὶ πόλιν. Ὄταν δηλαδὴ ἡ δημοκρατουμένη πόλις ἐλευθερίας διψήσασα κακῶν προστατῶν τύχη καὶ πορρωτέρω τοῦ δέοντος ἀκρατον ἐλευθερίαν λάβῃ, τότε τοὺς ἄρχοντας, ἂν μὴ πάνυ πρᾶοι ὧσι καὶ πολλὴν παρέχωσι τὴν ἐλευθερίαν, κολάζει αἰτιωμένη αὐτοὺς ὡς μιαινοὺς καὶ ὀλιγαρχικούς, τοὺς δὲ τῶν ἀρχόντων κατηκόους προπηλακίζει ὡς ἐθελοδούλους καὶ οὐδὲν ὄντας. Ἐκ τούτου τιμῶνται καὶ ἐπαινοῦνται οἱ ἄρχοντες οἱ ὅμοιοι τοῖς ἀρχομένοις καὶ οἱ ἀρχόμενοι οἱ ὅμοιοι τοῖς ἀρχουσιν. Ἐντεῦθεν δ' εὐδηλον ὅτι προέρχεται ἡ ἀναρχία. Ὁ πατὴρ ἐθίζεται νὰ καθιστῆται ὅμοιος τῷ παιδί καὶ νὰ φοβῆται τοὺς υἱεῖς ὁ δὲ υἱὸς ὅμοιος τῷ πατρὶ μὴ αἰσχυνόμενος μηδὲ φοβούμενος τοὺς γονεῖς, ἵνα δὴ ἐλεύθερος ᾖ ὁ διδάσκα-

¹⁾ 558 C - 561 E.

λος φοβεῖται καὶ θωπεύει τοὺς φοιτητάς, οἱ δὲ φοιτηταὶ ὀλιγωροῦσι τῶν διδασκάλων καὶ παιδαγωγῶν, καὶ ὅλως εἰπεῖν οἱ μὲν νέοι τοῖς πρεσβυτέροις ἀπεικάζονται καὶ διαμιλλῶνται καὶ ἐν λόγοις καὶ ἐν ἔργοις, οἱ δὲ γέροντες πάλιν μετ' εὐτραπείας καὶ χαριεντισμοῦ μιμοῦνται τοὺς νέους, ἵνα μὴ φάνωνται ἀηδεῖς καὶ δεσποτικοί. Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ποιούσιν ἀπαλὴν τὴν ψυχὴν τῶν πολιτῶν, οἵτινες ἐπὶ τελευτῆς ἀμελοῦσι τῶν γεγραμμένων καὶ ἀγράφων νόμων, ἵνα μηδεὶς αὐτοῖς ἦ δεσπότης. Κυρίως δὲ ταράττουσι ταύτην τὴν πολιτείαν, καθάπερ καὶ πᾶσαν ἄλλην, οἱ ἀργοὶ καὶ δαπανηροὶ ἄνδρες ¹⁾. Ἴνα δὲ τούτους ὁ δῆμος περιστείλῃ, οἵτινες τῇ ἄγαν ἐλευθερίᾳ πεπορθότες τὸ ἴδιον αὐτοῖς μόνον συμφέρον. θεραπεύουσι, καθίστησιν ἕνα τινὰ προστάτην καὶ τοῦτον τρέφει καὶ αὐξάνει μέγαν. Ἄλλ' ὁ τοῦ δήμου προστάτης δὲν ἀπέχεται συνήθως ἐμφυλίου αἵματος ἀλλ' ἀδίκως ἐπαιτιώμενος καὶ εἰς δικαστήρια ἄγων πολλοὺς μαιφρονεῖ, δι' ἃς πράξεις ἦτοι ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἀφρανίζεται ἢ σωθεὶς τύραννος καθίσταται καὶ ἐξ ἀνθρώπου λύκος. Ἴνα δηλαδὴ ἦ σωσ, πολλοὺς φοβεροὺς ἐκποδῶν ποιεῖται καὶ αἰτεῖ τὸν δῆμον φύλακὰς τινὰς τοῦ σώματος, ὧν τυχῶν καὶ

¹⁾ Τούτους εὐφραδῶς καλεῖ ὁ φιλόσοφος κηρῆνας καὶ τοὺς μὲν ἀνδρείους αὐτῶν ὀνομάζει κεκεντρομένους τοὺς δὲ ἀνάνδρους ἀκέντρος. Πολ. 8, 564 B.

πολλοὺς ἄλλους καταβαλὼν ἀποβαίνει ἀντὶ προστάτου τύραννος ἀποτετελεσμένος. Καὶ κατὰ μὲν τὸν πρῶτον χρόνον προσγελᾷ καὶ προσαγορεύει πάντας καὶ ἀρνούμενος ὅτι εἶναι τύραννος ὑπισχνεῖται πολλὰ καὶ ἰδία καὶ δημοσία, καὶ προσποιεῖται ὅτι εἶναι πᾶσιν ἴλεως καὶ πρᾶος. Ὅταν δὲ πρὸς ἄλλους μὲν τῶν ἔξω ἐχθρῶν καταλλαγῆ ἄλλους δὲ καὶ διαφθείρῃ, πολέμους τινὰς κινεῖ, ἵνα ὁ δῆμος χρήσῃ ἡγεμόνος καὶ χρήματα εἰσφέρων καὶ περὶ τὰ καθ' ἡμέραν ἀσχολούμενος ἦττον ἐπιβουλεύῃ αὐτῷ, πρὸς δ' ἔτι ἵνα μετὰ προφάσεως ἀφανισθῶσιν ἐκεῖνοι, οἵτινες τοσοῦτον ἐλεύθερα φρονήματα ἔχουσιν, ὥστε νὰ μὴ ἐπιτρέπωσιν αὐτῷ νὰ ἄρχῃ. Καὶ καθόλου ἐκείνους ἰδία ἀπολλύει ἐκ φόβου ὁ τύραννος, οἵτινες εἶναι ἀνδρεῖοι, μεγαλόφρονες, φρόνιμοι, πλούσιοι, μέγρι οὐ μηδένα καταλίπη τῶν τῆ πόλει χρησίμων. Ὅσῳ δὲ μισητότερος τοῖς πολίταις γίνεται ταῦτα ποιῶν, τοσοῦτῳ πλειόνων καὶ πιστοτέρων δορυφόρων θὰ ἔχῃ ἀνάγκην, οὓς ἀντὶ μισθοῦ ἐκ τῶν δούλων κυρίως ἐξευρῶν θὰ ἀναλώσῃ πάντα τὰ ἱερὰ τῆς πόλεως χρήματα. Τότε δὴ θὰ ἐννοήσῃ ὁ δῆμος οἷον θηρίον ἐθεράπευε καὶ ἠϋξάνεν, ὅπερ εἰάν θελήσῃ νὰ ἐκβάλῃ, μέγαν θὰ κινδυνεύσῃ κίνδυνον ¹⁾. Ὁ ἐν τῇ πολιτείᾳ ταύτῃ ἀνὴρ εἶναι τυραννικὸς γενόμενος τοιοῦτος ἐκ δημοκρατικοῦ. Ὁ παῖς δηλονότι τοῦ δημοκρατικοῦ

¹⁾ Πολ. 8, 562 Α-569 C.

ἄνδρὸς ἄγεται, ὥσπερ καὶ ὁ πατήρ, εἰς πᾶσαν παρα-
 νομίαν ὀνομαζομένην ὑπὸ τῶν εἰς ταύτην ἀγόντων
 ἐλευθερίαν. Τῷ νέῳ λοιπὸν τούτῳ δεινοὶ μάγοι καὶ
 τυραννοποιοὶ ἐμποιοῦσιν ἔρωτας καὶ παντοειδεῖς ἐπι-
 θυμίας καὶ καθιστᾶσιν αὐτὸν τυραννικόν. Ἄλλ' αἱ
 ἐπιθυμίας καὶ ἡδοναὶ σὺν τῷ χρόνῳ αὐξάνονται καὶ
 ἡ θεραπεία τούτων καταναλίσκει τὸ ἀνάλογον τῆς
 οὐσίας μέρος τοῦ τυραννικοῦ νέου, ὅστις περαιτέρω
 χωρῶν κλέπτει καὶ ἀπατᾶ καὶ τύπτει τοὺς ἑαυτοῦ
 γονεῖς, ἵνα καὶ τὸ τούτοις ἀνήκον μέρος κατανα-
 λῶσι. Ὅταν δὲ ἡ πατρῴα οὐσία πᾶσα ἐπιλίπη καὶ
 τὸ σμῆνος τῶν ἡδονῶν συλλεχθῆ πολὺ, ὁ νέος καθί-
 σταται κλέπτης, τοιχωρῦχος, βαλαντιοτόμος, λωπο-
 δύτης, ἱερόσυλος, συκοφάντης, ψευδομάρτυς, δωρο-
 δόκος, καὶ ἐνὶ λόγῳ οὐδενὸς φοβεροῦ ἔργου ἀπέχε-
 ται ἀλλ' εἰς πᾶσαν τόλμην καὶ ἀνομίαν ἐκτρέπεται.
 Εὐθύς δ' ὡς πολλοὶ ἐν τῇ πόλει γένωνται οἱ τοιοῦ-
 τοι καὶ ἄλλοι οἱ συνεπόμενοι αὐτοῖς, τότε οὔτοι,
 συνεπικουρούσης συνήθως τῆς τοῦ δήμου ἀνοίας,
 καθιστᾶσι τύραννον τῆς πόλεως ἐκεῖνον, ὅστις ἐξ
 αὐτῶν ἔχει μέγιστον καὶ πλεῖστον ἐν τῇ ψυχῇ τὸ
 τυραννικόν. Ὁ οὕτω καταστάς τύραννος διάγει πο-
 νηρὸς καὶ ἄδικος καὶ ἄγευστος ἐλευθερίας καὶ φι-
 λίας ἀληθοῦς, ὅσῳ δὲ πλείω χρόνον ἐν τῇ τυραννίδι
 ζῆ, τοσοῦτῳ μᾶλλον τοιοῦτος γίνεται. Τούτων οὕτως
 ἐχόντων εὐδηλον ὅτι ὁ τυραννικὸς ἀνὴρ καὶ ἡ τυ-
 ραννουμένη πόλις εἰσὶν ἀθλιώτατοι καὶ δυστυχέστα-

τοι ¹⁾. Ἀκριβέστερον δ' ἐξετάζων τὰ πράγματα ὁ φιλόσοφος παρατηρεῖ ὅτι ἡ τυραννουμένη πόλις στερεῖται ἐλευθερίας, ὡς δ' αὐτὸς καὶ τοῦ ὁμοίου τῇ πόλει ταύτῃ ἀνδρὸς ἡ ψυχὴ γέμει δουλείας καὶ ἀνελευθερίας, ὑπὸ δ' οἴστρου αἰεὶ ἐλκομένη καθίσταται μεστή ταραχῆς καὶ μεταμελείας. Προσέτι ἄπορος καὶ πενομένη εἶναι ἡ τυραννουμένη πόλις, ἡ δὲ ψυχὴ ἡ τυραννικὴ ὡσαύτως πενιχρὰ καὶ ἄπληστος. Ἀλλὰ καὶ φόβου γέμει ἡ τοιαύτη πόλις καὶ εἶναι ἀθλιωτάτη, διότι ἐν οὐδεμίᾳ ἄλλῃ πόλει εὕρισκει τις τοσοῦτους ὄδυρους καὶ στεναγμοὺς καὶ θρήνους καὶ ἀλγηδόνας. Παραπλησίως ἔχει καὶ ὁ τυραννικὸς ἀνὴρ, ὅστις ὑπὸ πλείστων ἐπιθυμιῶν καὶ ἐρώτων μαινόμενος καὶ ὑπὸ ποικίλων φόβων κατεχόμενος ἀποβαίνει ἀθλιώτατος καὶ δυστυχέστατος. Καὶ ἀληθῶς ὁ τύραννος ὢν παντοδαπῶν φόβων καὶ ἐρώτων μεστὸς ζῆ ἐν τῇ οἰκίᾳ οἴονεϊ ἐν δεσμοτηρίῳ καὶ οὐδαμῶσε τολμᾷ νὰ ἀποδημήσῃ τοῖς δὲ ποιούσι τοῦτα πολίταις φθονεῖ πλήρης λοιπὸν φόβου ὁ τύραννος εἶναι κατ' ἀλήθειαν δοῦλος καὶ θωπευτὴς καὶ κόλαξ τῶν πονηροτάτων. Ὅπερ δὲ δεινόν, ὅτι οὐδεμία τοῖς κακοῖς τούτοις ὑπάρχει σὺν τῷ χρόνῳ θεραπεία· τοῦναντίον μάλιστα ὁ τύραννος γίνεται μᾶλλον ἢ πρότερον φθονερός, ἄπιστος, ἄδικος, ἄφιλος, ἀνόσιος καὶ πάσης κακίας πανδοκεὺς καὶ τροφεὺς καὶ διὰ ταῦτα πάντα δυστυ-

¹⁾ 9, 571-577 C.

χής. Ἐκ τούτων καθίσταται φανερόν ὅτι πρῶτος κατὰ τὴν εὐδαιμονίαν ἐστὶν ὁ ἀριστοκρατικός, ᾧ ἔπονται κατὰ σειρὰν ὁ τιμοκρατικός, ὁ ὀλιγαρχικός καὶ ὁ δημοκρατικός· τὴν δ' ἐσχάτην θέσιν ἐπέχει ὁ τυραννικός, διότι εἶναι κάκιστος καὶ ἀδικώτατος καὶ ἀθλιώτατος¹⁾.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς Πολιτείας, ἐν ἣ ἡ κάλλιστα διορᾶται ἐφηρμοσμένη ἡ ἀρετή²⁾. Ἐὰν νῦν τὰ ἤδη εἰρημένα ἐπισκοπήσωμεν, θὰ ἴδωμεν ὅτι ἡ ἀρετὴ ἄγει τὸν τε καθ' ἕκαστον ἄνθρωπον καὶ τὴν ὅλην πολιτείαν εἰς τελείωσιν καὶ ἔφριξιν τοῦ ἑαυτῶν τέλους καὶ ἐπομένως τυγχάνει μέγιστον ἀγαθόν. Ὑψίστην δὲ σημασίαν ἀπονέμων ὁ Πλάτων εἰς τὴν ἀρετὴν δὲν ὑπερτιμᾷ παντάπασιν τὴν ἡδονὴν οὐδὲ νομίζει αὐτήν, καθάπερ οἱ πολλοί, ἀπόλυτον ἀγαθόν ἀλλὰ ταύτης τὴν οὐσίαν καὶ τὰ διάφορα εἶδη διακρινόμενος ἐλέγχει οὕσαν ἐν πολλῷ κατωτέρα μοῖρα καὶ ἀποφαίνει αὐτὴν θεράπαιναν τῆς ἀρετῆς. Πρὶν δ' ἀκριβέστερον ποιησώμεθα λόγον περὶ τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ ἀληθῶς ὑψίστου αὐτῷ ἀγαθοῦ, προσήκει διὰ βραχέων νὰ εἴπωμεν, τί ὁ θεῖος φιλόσοφος ἐδόξαζε περὶ ἡδονῆς.

¹⁾ 577 C-580 C.

²⁾ Σκοπὸς τῆς ἐν τε τῷ καθ' ἕκαστον ἀνθρώπῳ καὶ τῆ ὅλην πολιτεία ἐνυπαρχούσης ἀρετῆς καὶ τέλος πάσης ὀρθῆς πράξεως ὑπάρχει ἡ ἐπίτευξις τῆς ἀληθοῦς εὐδαιμονίας τῆς ἐν τῇ κτήσει τοῦ ἀγαθοῦ ἐγκειμένης.